

بِسْمِهِ تَعَالَى

سوره مبارکه ذاریات

• فضیلت قرائت سوره ذاریات

الصَّادِق (علیه السلام) - مَنْ قَرَأَ سُورَةَ ۙ وَ الذَّارِيَاتِ فِي يَوْمِهِ أَوْ فِي لَيْلَتِهِ أَصْلَحَ اللَّهُ لَهُ مَعِيشَتَهُ وَ أَتَاهُ بِرِزْقٍ وَاسِعٍ وَ نَوَّرَ لَهُ فِي قَبْرِهِ بِسِرَاجٍ يَزْهَرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۙ .

امام صادق (علیه السلام) - هرکس سوره‌ی وَ الذَّارِيَاتِ را در هنگام روز یا شب بخواند خداوند وضع زندگی او را درست خواهد کرد و روزی زیادی به او خواهد داد و در داخل قبر یک چراغ پر نور تا روز قیامت بر او نور افشانی خواهد کرد.

الرَّسُول (صلی الله علیه و آله) - مَنْ قَرَأَ سُورَةَ ۙ الذَّارِيَاتِ أُعْطِيَ مِنَ الْأَجْرِ عَشْرَ حَسَنَاتٍ بَعْدَ كُلِّ رِيحٍ هَبَّتْ وَ جَرَتْ فِي الدُّنْيَا. پیامبر (صلی الله علیه و آله) - هرکس این سوره را بخواند، خداوند به اندازه‌ی هر بادی که در دنیا می‌وزد و جاری می‌شود، ده حسنه عطا می‌کند.

الرَّسُول (صلی الله علیه و آله) - مَنْ كَتَبَهَا فِي إِنَاءٍ وَ شَرِبَهَا، زَالَ عَنْهُ وَجَعُ الْجَوْفِ وَ إِنْ عَلِقَتْ عَلَى الْحَامِلِ وَضَعَتْ وَلَدَهَا.

پیامبر (صلی الله علیه و آله) - هرکس آن را در ظرفی بنویسد و آب آن را بنوشد درد شکم او از بین می‌رود و اگر بر گردن زن بارداری آویخته شود، فرزندش را آسان به دنیا می‌آورد.

أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) - وَ هُوَ قَسَمٌ كُلُّهُ وَ خَبْرُهُ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٍ، وَ إِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ يَعْني الْمُجَازَاهُ ۙ وَ الْمُكَافَاهُ ۙ .

امام علی (علیه السلام) - و همه‌ی این‌ها قسم است و خبر آن؛ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٍ و إِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ می‌باشد. یعنی مجازات و پاداش، واقعیت دارد و عملی خواهد شد.

أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) - سَأَلَ ابْنُ الْكَوَّاءِ وَ هُوَ عَلَى الْمُنْبَرِ مَا الذَّارِيَاتِ دَرُؤاً فَقَالَ الرِّيَّاحُ.

امام علی (علیه السلام) - ابن کوّاء از حضرت علی (علیه السلام) درحالی‌که روی منبر بود سؤال کرد: «منظور از وَ الذَّارِيَاتِ دَرُؤاً چیست؟» حضرت علی (علیه السلام) فرمود: «یعنی بادها».

الصَّادِق (علیه السلام) - سَأَلَ ابْنُ الْكَوَّاءِ وَ هُوَ عَلَى الْمُنْبَرِ ... وَ مَا فَالْحَامِلَاتِ وَ قُرَأَ قَالَ السَّحَابُ.

امام صادق (علیه السلام) - ابن کوّاء از حضرت علی (علیه السلام)، سؤال کرد: «منظور از فَالْحَامِلَاتِ وَ قُرَأَ چیست؟» حضرت علی (علیه السلام) فرمود: «یعنی ابرها».

أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) - سَأَلَ ابْنُ الْكَوَّاءِ وَ هُوَ عَلَى الْمُنْبَرِ ... قَالَ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرَأُ قَالَ الْفَلَكَ.

امام علی (علیه السلام) - ابن کوّاء از حضرت علی (علیه السلام) درحالی که روی منبر بود سؤال کرد: «منظور از الجاریات یُسراً چیست؟» حضرت علی (علیه السلام) فرمود: «یعنی کشتی‌ها (فلک)».

أمیرالمؤمنین (علیه السلام) - سَأَلَ ابْنُ الْكَوَّاءِ وَ هُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ ... قَالَ فَأَلْمَقَسِمَاتِ أُمْرًا قَالَ الْمَلَائِكَةُ َ .

امام علی (علیه السلام) - ابن کوّاء از امیرالمؤمنین (علیه السلام) درحالی که بر روی منبر خطبه می‌خواند سؤال کرد: «منظور از فَأَلْمَقَسِمَاتِ أُمْرًا چیست؟» حضرت علی (علیه السلام) فرمود: «یعنی فرشته‌ها».

الرّضا (علیه السلام) - قَالَ الْإِمَامُ الرِّضَا (علیه السلام) فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَأَلْمَقَسِمَاتِ أُمْرًا قَالَ الْمَلَائِكَةُ َ ُ تُقَسِّمُ أَرْزَاقَ بَنِي آدَمَ مَا بَيْنَ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ فَمَنْ يَنَامُ فِيهَا بَيْنَهُمَا يَنَامُ عَنْ رِزْقِهِ .

امام رضا (علیه السلام) - امام رضا (علیه السلام) در تفسیر این آیه که خداوند عزوجل می‌فرماید: فَأَلْمَقَسِمَاتِ أُمْرًا؛ فرمود: «فرشتگان روزی‌های فرزندان آدم (علیه السلام) را در فاصله‌ی طلوع صبح تا دمیدن آفتاب قسمت می‌کنند؛ پس هرکس در این هنگام بخوابد از روزی خود خواب مانده و محروم شده است».

الباقر (علیه السلام) - عَنْ أَبِي حَمَزَةَ َ الثُّمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام): وَ السَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ قَالَ السَّمَاءُ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و آله) وَ عَلِيٌّ (علیه السلام) ذَاتُ الْحُبُكِ .

امام باقر (علیه السلام) - ابوحمزه‌ی ثمالی از امام باقر (علیه السلام) روایت می‌کند که فرمود: در آیه: وَ السَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ؛ منظور از آسمان، رسول خدا (صلی الله علیه و آله) می‌باشد و منظور از بافته شده، حضرت علی (علیه السلام) می‌باشد.

أمیرالمؤمنین (علیه السلام) - ذَاتِ الْحُبُكِ ذَاتُ الطَّرَائِقِ الْحَسَنَةِ َ إِلَى قَوْلِهِ وَ قِيلَ ذَاتُ الْحُسْنِ وَ الزَّيْنَةِ َ .

امام علی (علیه السلام) - ذَاتِ الْحُبُكِ؛ صاحب راه و روش‌های نیکو و زیباست و گفته شده همان کمال و زینت است.

• غرض سوره از تفسیر المیزان

دعوت پیامبر اسلام همواره لبه تیزش به طرف وثنیت بود، که ایشان را به توحید در ربوبیت می‌خواند، و می‌خواست به آنها بفهماند که خدای تعالی تنها رب آنان و رب تمامی عالم است. و این دعوتش از دو طریق بود، یکی از راه بشارت و نوید، و یکی از راه انذار و تهدید که مخصوصاً بر این انذار بیشتر تکیه داشت. و اندارش به دو چیز بود: یکی عذاب دنیا که اقوام و ملل گذشته را به جرم تکذیب منقرض ساخت. و یکی هم عذاب آخرت که عذابی است جاودانه. و در پیشبرد دعوت همین انذار مؤثر و عمده بود، چون اگر حساب و جزای روز قیامت نباشد، ایمان به وحدانیت خدا و نبوت انبیاء لغو و بی اثر است.

هم چنان که مشرکین به همین منظور خدای آسمان و زمین را با خدایان دروغین معاوضه کردند، و شدیداً با اصول سه‌گانه توحید و نبوت و معاد مخالفت و انکار می‌ورزیدند.

آری می‌خواستند با انکار معاد و اصرار در اینکه چنین چیزی نیست و مسخره کردن آن به هر راهی که ممکن باشد خود را از قید و بند آزاد کنند، چون آنها هم این قدر می‌فهمیدند که اگر بتوانند اصل سوم یعنی معاد را باطل کنند آن دو اصل دیگر خود به خود باطل می‌شود.

و این سوره متعرض مساله معاد و انکار مشرکین نسبت به آن است. و با این مساله ختم می‌شود. اما نه از این جهت که خود معاد را اثبات کند، هم چنان که در مواردی از کلام مجیدش، معاد بدان جهت که معاد است مورد نظر قرار گرفته، بلکه از این جهت متعرض آن شده که روز جزاء است، و کسی که وعده آن را داده خدای تعالی است، و خدای تعالی هم یگانه رب ایشان است، و وعده او صدق است، و در آن شکی نیست. و به همین منظور وقتی رشته کلام به احتجاج بر مساله معاد می‌کشد، بر مساله توحید احتجاج می‌کند، و آیات بیرونی- از زمینی و آسمانی- و آیات درونی را به رخ می‌کشد. و عذابهایی که با آن عذابها امت‌های گذشته را به دنبال دعوت به توحید عقوبت کرد- وقتی دعوت انبیا را نپذیرفتند، و نبوتشان را تکذیب کردند- ذکر می‌کند، و این نیست مگر برای همین منظور که با اثبات توحید، روز جزاء را که خدای واحد وعده داده اثبات کند، خدایی که هرگز خلف وعده نمی‌کند، از سوی دیگر روز جزاء را اثبات کند که دعوت نبویه از آن خبر داده، (دعوتی که هرگز دروغ و فریب در آن وجود ندارد)، تا در نتیجه راهی برای انکار معاد برایشان باقی نماند، و نتوانند از راه انکار معاد مساله توحید و نبوت را هم لغو جلوه دهند، که بیانش گذشت.

این سوره به شهادت سیاق آیاتش، در مکه نازل شده، و احادی هم در این معنا اختلاف ندارد. و هر چند همه آیاتش برجسته است، اما یکی از برجسته‌ترین آیاتش آیه شریفه "وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ" است.

و این نوزده آیه‌ای که از اول سوره در اینجا آوردیم، در حقیقت آغاز گفتار است، و در آن خاطر نشان می‌سازد این وعده‌ای که داده شده‌اند وعده‌ای است حق و صدق، و انکارشان نسبت به آن و لجبازی‌شان در انکار آن به جز تخمین و احتمال دلیلی ندارد، آن گاه به توصیف روز جزاء می‌پردازد که متقین در آن روز چه وصفی دارند، و منکرین چه حالی.

• بیان ویژگی‌های کلی سوره:

سوره ذاریات، سوره فرایند تقسیم امر است.

معرفی ویژگی‌های متقین در این سوره جالب است.

اهمیت موضوع عبودیت در آیه و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون

اهمیت موضوع رزق در سوره؛ ان الله هو الرزاق ذو القوه المتین؛ رزق

انشاءالله قصد داریم سوره رو چند بار قرائت کنیم، هر بار با یک غرض کلی.

• قرائت سوره با معاد/ملائکه و نظام اسباب/امر/رزق/تفکر/وعده/ولایت و ظهور/اربعین/عبودیت

• قرائت سوره با غرض معاد و نظام اعمال و جزا

آیات ۱-۶

خداوند با قسم های ابتدایی سوره در مقام اثبات صادق بودن وعده و وقوع دین بر میاد. صادق بودن وعده قیامت و روز حساب و جزای اعمال و وقوع دین خدا.

حالا این تقسیم امر به چی بستگی دارد... به گیرنده... به باور ما نسبت به صدق بودن وعده و وقوع دین

ان الدین لواقع، می تواند در مرکزیت انما توعدون لصادق بنشیند.

انسانها ذره ذره از درون قبرها جمع می شوند و بیرون می آیند.

فرشتگان حامل آنها را هدایت و حمل میکنند تا به موقف حساب برسند؛ وقر اشاره به نامه اعمال داره

همه انسانها در عرصه قیامت جمع شده و محشر جاری میشه.

حساب و کتاب و جزا و امر تقسیم میشه

آیات ۷-۱۴

والسماوات الحبک انکم لفی قول مختلف؛ قسم به آسمان که دارای راههاست که انسانها در اقوالشون اختلاف دارند. میفرماید که شما در ابرازتون نسبت به امر هدایت رسول، با هم اختلاف دارید.

خدای تعالی اول سوگند خورد به "ذاریات" و آن چند چیز دیگر که بعث و جزاء حق است، سپس سوگند خورد به آسمان که کفار درباره وقوع بعث در قولی مختلف هستند، بعضی شك دارند و بعضی منکرند، آن گاه می فرماید "منحرف می شوند از اقرار به امر قیامت و جزاء، اشخاصی که به دست دیگران منحرف شده اند.

یؤفک عنه من افک؛ اشاره به افک هایی که به رسول الله میزنن

قتل الخراصون الذین هم فی غمره ساهون؛ میشه اونهایی که بعد از اینکه به وعده باور داشت، بهش تشکیک کرد و تکذیبش کرد و در اون تکذیبش غوطه ور شد و در یک کلام سرش رو کرد زیر برف.

اختلاف در حرص کفار در مقابل یقین مومنین

یسئلون ایاں یوم الدین؛ تشکیک در زمان وقوع یوم الدین

یوم هم علی النار یفتنون؛ اینگونه پاسخ دادن خدا در واقع به جور جواب به شما چه مربوط هست؛ اینکه پاسخ این سوال از غیب های عالم هست.

ذوقوا فتنکم هذا الذی کنتم به تستعجلون؛ نتیجه فتنه خراصان و استعجال آنان در وقوع امر

آیات ۱۵-۲۳

ان المتقین فی جنات و عیون؛ بیان حال متقین و شرایط همین امروزشان
آخذین ما آتاهم ربهم انهم كانوا قبل ذلک محسنین؛ همین الان دارن دریافت میکنن نعمتهاشون رو، چراکه قبلا محسن بودن
كانوا قليلا من الیل ما یهجعون و بالاسحار هم یستغفرون و فی اموالهم حق للسائل و المحروم؛
اندک میخواستند، سحرها استغفار میکردند، در اموالشان حق برای سائل و محروم داشتند.
این سه آیه در کنار یکدیگر، خود نشان از وجوه فردی و اجتماعی دین داری این افراد دارد.
امام صادق استغفار در سحرها رو، استغفار در قنوت نماز وتر تعبیر فرمودن؛ اینجوری همه این اعمال اجتماعی هم میشن،
در عین اینکه بهره شخصی و فردی داره از حیث دریافت رزق
و فی الارض آیات للموقنین و فی انفسکم افلا تبصرون؛ دعوت به ابصار یا توجه کردن به آیات خداوند در ارض و انفس برای
ایجاد یقین نسبت به وعده خداوند
و فی السماء رزقکم و ما توعدون؛ وعده و رزق شما در آسمان است. پس یقین آیات قبل به اینها بر میگردد.
جالبه اینجا گشتن و توجه در زمینه، اما درخواست و طلب از آسمان...

فورب السماء والارض انه لحق مثل ما انکم تنطقون؛ حضرت علامه میگن که: پس به پروردگار آسمان و زمین سوگند که آنچه
ما گفتیم که رزقتان است و آنچه که وعده داده شده اید که همان بهشت باشد- که خود رزقی دیگر است- در آسمان است. و
این مطلبی است ثابت، و قضایی است حتی، مثل حق بودن سخن خودتان، همان طور که در سخن گفتن خود شکی
ندارید، در این گفته ما هم شك نداشته باشید.

آیات ۲۴-۳۷

داستان حضرت ابراهیم و توضیحاتش، ارتباط با سوره هود

آیات ۳۸-۴۶

شبهات داستان موسی و عاد و ثمود و نوح، از حیث حدیث، آیه، امر و عذاب

آیات ۴۷-۵۱

اید، هم به معنای قدرت، هم به معنای نعمت میتونه باشه

قدرتش در امر و آیاتش هست، نعمتش در رزق و وسعت رزق هویدا میشه

قاعده زوجیت از یک سو برای رفت و برگشتی است برای تکامل و حرکت

از یک سو برای ما تذکر است که خدای آیه بعد که میخواهیم به سوی او فرار کنیم، احد است.

امر به فرار به سوی خدا؛ حرکت سریع به همراه خلاص شدن از ابتلای پشت

این فرار رو خدا با و لا تجعلوا مع الله الهأ آخر... تکمیل کرده که یعنی هیچچ الهی رو دیگه کنار خدای خودتون نگیرید...

آیات ۵۲-۶۰

كذلك ما اتى الذين من قبلهم من رسول الا قالوا ساحر او مجنون؛ همشون از دم نسبت به رسول شون این رویکرد رو داشتند.

اتواصوا به بل هم قوم طاغون؛ در بیان اینکه این اقوام به هم یاد نداده بودند این حرفها رو... بلکه همه از روی طغیانشون بوده...

فتولّ عنهم فما انت بملوم و ذكّر فان الذكری تنفع المومنین؛ امر به رسول در ارتباط با رویکردش با این اهل طغیان از وعده الهی و نفعی که ازین رویکرد به مومنین میرسد.

و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون؛ غرض خلقت انسان

ما ارید منهم من رزق و ما ارید ان يطعمون؛ منظور از رزق، روزی دادن بندگان به بندگان است، می خواهد بفرماید: من از بندگانم نه می خواهم که بندگان را روزی دهند، و نه اینکه به خود من چیزی اطعام کنند.

ان الله هو الرزاق ذوالقوه المتین؛ و کلمه "ذو القوه" یکی از اسماء خدای تعالی و به معنای "قوی" است، با این تفاوت که این کلمه از کلمه "قوی" رساتر است. و کلمه "متین" نیز یکی از اسماء خدای تعالی است که به معنای نیرومندی است که هیچ کاری ناتوانش نمی کند.

فان للذین كفروا ذنوباً مثل ذنوب اصحابهم فلا يستعجلون؛ نصیبی از عذاب برای همه کافران هست، بنابراین نیازی به عجله نیست.

فويل للذین كفروا من یومهم الذی یوعدون

• قرائت سوره با غرض ملائکه و نظام اسباب

چهار آیه اول به باد، ابر، کشتی و ملائکه اشاره دارند که میشن همه اسباب تدبیر امور جهان

ملائکه میشن نماینده اسباب نزول و تقسیم امر در عالم؛ از این زاویه میتونیم آیه اول رو با باد بخوانیم، آیه دوم رو با ابر، آیه سوم رو با کشتی و دریاها. ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند...

سوره نازل شدن حقیقت به صورت تدریجی و با اسباب هست؛ اما درون سوره امری هست که اتفاقا نظامش دفعی است. مطابق سوره قمر، امر کاملا دفعی نازل میشه؛ و ما امرنا الا واحده کلمح بالبصر؛ از روی فاء های داستان حضرت ابراهیم هم این موضوع مشهوده.

انسان با یقین پیدا کردنش به وعده در عالم تدریج و اسباب، خودش رو داره به عالمی سوق میده که به صورت دفعی نازل میشه.

از یک سو: باد، ابر، کشتی و دریا و ملائکه؛ همه اسباب موجود در عالم برای جریان یافتن و نزول امر هستند.

از سوی دیگه: ملائکی که واسطه های فرایند تقسیم امر در عالم هستند.

در واقع ملائکه دارن امر رو بر ما نازل میکنن تا ما احیا بشیم و برانگیخته بشویم... و خودمون جزئی از واسطه های جریان یافتن این امر در عالم بشیم.

در دسته دوم آیات؛ سماء ذات الحبک خودش نشان از اسباب و مسیرها داره و اختلاف در اقوال و ابرازات

بعلاوه اینکه آیات ارض و انفس میشن اسباب یقین به وعده ها

نطق که خودش وسیله ای است برای ابراز باورها؛ نشان از واسطه های باور و یقین به حق داره در آیه ۲۳

گفته میشه که ملائک موکلان و مرسلان اقوال انسانها هستند (مطابق سوره ق)

در دسته سوم آیات میشن پیک بشارت

در دسته چهارم آیات میشن ملک عذاب؛ حجاره من طینن خودش اسبابه برای عذاب شدن اون قوم

باز خود این موضوع تولید آیه میکنه که برای هرکسی که از عذاب خدا میترسه، اثر بگذاره.

در داستان انبیای دیگر هم به این اسباب اشاره داره؛ موسی، سلطان مبین. در مقابل اسباب عذاب: نبدناهم فی الیم

عاد، ریح العقیم. ثمود، صاعقه.

سماء بنیناها بأید؛ موضوع اسباب بنیان آسمان

همه زوجیت ها، اعم از زوج زمین و آسمان می‌شن واسطه های نزول و دریافت ذکر توسط انسان

اما انتهای سوره اتفاق این موضوع اسباب رو خدا کنار می‌زنه؛ ففروا الی الله

واسطه رزق در عالم وجود نداره؛ رزاق ذوالقوه متین خداونده

بنابراین خداوند با معرفی نظام اسباب در این سوره، فرایندهای نزول عذاب، بهره مندی از رزق آسمانی و فرایندهای یقین رو در قلب مومنین معرفی می‌کنه تا انسانها از هرچه بیشتر از این فرایندها استفاده نموده و خود را به رزق آسمانی برسانند.

• قرائت سوره با غرض امر و نظام تقسیم امر

اما از زاویه امر، اتفاقاً سوره مبارکه ذاریات در مقام حذف اسباب از عالم امر می باشد. چنانکه در عالم امر، اساساً سببی وجود ندارد؛ سوره یس: انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون، یا سوره قمر

عالم امر نیاز به هیچ سببی ندارد؛ بنابراین انسان رو دعوت می‌کنه به اینکه درسته که در عالم اسباب زندگی می‌کنی و باید نهایت تلاشت رو روی زمین بکنی، اما باید سعی داشته باشی که خودت رو به عالم امر نزدیک کنی؛ یعنی جایی که، نیاز و عذاب، به چشم بر هم زدنی وقوع می یابد.

انما توعدون لصادق و ان الدین لواقع؛ چنانکه معاد به چشم بر هم زدنی واقع می‌شود.

یسئلون ایاں یوم الدین، یوم هم علی النار یفتنون؛ دقیقاً همان زمان که...

با توجه به این غرض، توجه به متقین در سوره و همینطور عذاب اقوام دیگر خیلی زیباست.

متقین همین الان در حال بهره مندی از نعمتهای خدا هستند.

در داستان حضرت ابراهیم، امر بشارت غلام در پیری خودش نشانی از وجه امر داره.

امر عذاب آنها، که دقیقاً تدبیر آن اقوام رو هدف گرفت و خودشان را با ظغیانشان تبدیل به آیه کرد.

موضوع استعجال هم که با دفعی بودن امر در ارتباطه

زوجیت زمین و آسمانی که موجب برانگیخته شدن، جمع شدن، هدایت شدن و تقسیم امر ذرات می‌شن.

انگار زوجیت زمین و آسمان؛ سیر نزول حقیقت به زمین و انسانها است و برانگیختن و بالا رفتن انسانها در همین نظام امر

• قرائت سوره با غرض وعده

خداوند قسم های ابتدایی رو به نظام اسباب خورد و تقسیم امر رو به صورت دفعی و از بالا به پایین معرفی کرد که بگه انما توعدون لصادق و ان الدین اواقع؛ پس اصلا اون حقیقت مهمه که قرار بود برای ما صدقش و وقوعش اثبات بشه و ما بهش یقین پیدا کنیم چی بود؟ وعده

از یک زاویه دیگه، خداوند علیم، حکمتش را در این فرایند قرار داده که انسان خودش را بوسیله واسطه های نزول حقایق، بالا ببرد. با استفاده از چه مؤلفه مهی این حرکت صعودی شکل میگیرد؟ وعده

وعده میشه همون مؤلفه ای که همه اجزای سوره دورش شکل میگیرند

وعده در ارتباط نزدیکه با تقسیم امر

یعنی وعده میاد و روی من کار میکنه و کار میکنه و اینقدر روی من تأثیر میگذاره و من رو دنبال خودش حرکت میده....تا تقسیم امر یا نزول حق یا وحی اتفاق بیفته.

صادق و حتی بودن وعده خداوند و وعده وقوع تام دین

اولین و واضح ترین وعده، وعده معاد که مرور کردیم سوره رو بر محور معاد

وعده نعمتهای بهشتی و عذابهای جهنمی

وعده رزق آسمانی؛ وعده ای که باعث شد ابراهیم و ساره، همیشه به شکل متقین سوره زندگی کنند.

و وعده ای که تکذیبش میکنن کفار سوره تا عذاب بر اونها جاری بشه.

• قرائت سوره با غرض رزق

میشه به جای امر، رزق بگذاریم؛ بنابراین تقسیم امر، میشه تقسیم رزق؛ و فی السماء رزقکم و ما توعدون چهار آیه ابتدایی رو میشه با آب و تبخیرش و ابر و حرکتش و نزولش در سرزمینها و دریافت باران و رزق زمینها خواند.

تنوع اقوال و ابرازات آدمها، مبتنی میشه بر تنوع رزقشون

عالم جزا و پاداش رو هم میشه به نوعی رزق دید.

سوره ذاریات، سوره تنوعی از رزق هست برای انسان

ما اساسا در زمین به دنبال رزق میگردیم... اما این سوره میگه باید در مختصات سه بعدی آسمانی به دنبالش باشیم

این سوره، در عین اینکه انسانش روی زمین زندگی میکنه... اما میخواد انسان رو منقطع کنه از زمین و به عالم امر بکشونه؛

الهی هب لی کمال الانقطاع الیک؛ از این جهت با آیه ففروا الی الله مرتبط میشه

در انتهای سوره داریم که: رسول الله در روی زمین زندگی میکنه اما خودش رو متصل به وحی می داند؛ انی لکم منه نذیر مبین

از سوئی رزق و جزای اخروی

از سوئی رزق آسمانی

از سوئی رزق بشارت غلام

از سوئی رزق اقوام مختلف که عذابه

از زاویه رزق، این سوره فرایند شاکر شدن ماست؛

اگر با سیر بصر به تفکر به تعقل به تذکر به شکر که در سوره نحل داشتیم، قرائت کنیم، پس میتوان گفت که در این

سوره، عبودیت در واقع میشه شاکر شدن رزقهایی که خداوند از وعده های خودش به ما میده و شاکر شدن در برابر همه

وحی و اتصال به غیب

آیات مربوط به متقین، دستورالعمل زندگی کردن و آماده سازی برای دریافت رزق هست؛ یعنی انگار حضرت ابراهیم و حضرت

ساره، سالها به این شکل زندگی کردند... که خودش به جهت عدم هماهنگی اسباب ظاهری میگه عجوز عقیم... اما... قالوا

کذلک قال ربک انه هو الحکیم العلیم

فی اموالهم حق للسائل و المحروم؛ بهره ای از رزق خود، برای دیگران تعیین میکنند، چون به دنبال رزق آسمانی هستند.

آخذین ما اثمهم ربهم، یعنی همین الان دارن میگیرن رزق شون رو.

• قرائت سوره با غرض بصیرت/تفکر و تذکر

امری که در ابتدای سوره بهش اشاره شده با یقین به دست میاد

سوره رو میشه با سیر تفکر در انسان قرائت کرد:

والذاریات ذروا؛ انسان ذره ذره هایی که از حواس و محسوسات و معلومات دور هم جمع میکنیم...

فالحاملات وقرا؛ مرحله بعدش میشه جمع کردن نکات مهم و باارزش در میان همه معلومات...

فالجاریت یسرا؛ اینقدر بین ذره ذره معلومات رفت و برگشت میکنم تا اینها به یه وحدتی برسند و مجهولی که در ذهنم بود معلوم بشه...

فالمقسمات امرا؛ اون موقع هست که خداوند نازل میکنه اون حقیقت رو؛ اون موقع هست که الهام و وحی نازل میشه

برای تفکر، ما نیاز به گزاره های عینی داریم... اما برای نزول و دریافتش نیاز داریم از بالا به ما الهام بشود.

تفکر در متقین آن جایی است که باید در من دستگاهی ایجاد بشه، که وعده رو به یقین تبدیل کنه، و انسان میشه موقن

و فی الارض آیات للموقنین و فی انفسکم افلا تبصرون؛ متقین با بصیرت خودشون سعی در فعال کردن و دائمی کردن تفکر دارن

خدا هم دعوت به ابصار میکنه؛ اون قوه ای که نماینده همه حواس و دریافتهای انسان هست؛ ما در ذهنمون همه اطلاعات رو به تصویر تبدیل میکنیم...

بنابراین سوره میشه سوره تفکر؛ از این جهت که ابتدا دستگاه های ورودی و حواسم، ذره ذره دریافت کنن داده های صحیح رو... و الذاریات ذروا

فالحاملات وقرا؛ و السماء ذات الحبک انکم لفی قول مختلف...لحق مثل ما انکم تنطقون

فالجاریات یسرا؛ میشه لعلکم تذکرون

فالمقسمات امرا؛ و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون

عبودیت میشه غرض فرایند ابصار و تفکر

خداوند هم در داستان حضرت ابراهیم حکیم علیم خودش رو معرفی میکنه

پس یکبار هم میشه از زاویه حکیم علیم سوره رو قرائت کرد که:

خداوند علیم، حکمتش را در این فرایند قرار داده که انسان خودش را بوسیله واسطه های نزول حقایق، بالا ببرند. البته با نیروی محرکه وعده

نتیجه این فرایند، وقوع دین در وجود انسانه که میشه مظهر عبد

باید بدانیم حقیقت نازل شدنیه، نه آزمایش کردنی و دیدنی؛ فلا اقسام بما تبصرون و ما لا تبصرون

البته که ما باید در این عرصه تمامی تلاشمان رو انجام بدیم، اما در ساختار وجودی انسان هم داشتیم که بعد از تفکر، نوبت به الهام و وحی میرسه و عقل هم که خارج از انسان هست.

• قرائت سوره با غرض ولایت یا امام امر/وعده ظهور

وعده میتونه وعده ولایت امیرالمومنین باشه

وعده وقوع دین، میتونه وعده اقامه تام دین خدا در زمین باشه؛ ان الارض یرثها عبادی الصالحون

وعده پرشدن زمین از عدل و داد باشه

وعده میتونه ظهور حضرت حجت باشه

یابن یاسین و الذاریات

حتمی بودن وعده ظهور

یستلون ایان یوم الدین؛ کو پس امام زمانی که میگفتید...

خیلی میتونه باشکوه باشه اگر سوره رو با ولایت امام ببینیم.

خراص بودن انسانها در امر ظهور؛ تشکیک بعد از یقین میکنن در ظهور

ان المتقین فی جنات و عیون؛ میگن منتظر واقعی، ظهور براش اتفاق میفته، قبل از آنکه به صورت عمومی ظهور بشه

موضوع استعجال کفار در مورد وعده ظهور

اختلاف در خرص کفار در مقابل یقین مومنین

امام متقین، آنچنان متصل به عالم امر است که خود جریان ساز و تحقق بخش دین خدا در زمین خواهد بود.

• قرائت سوره با غرض اربعین

اربعین یکی از مصادیق دنیای آخرالزمانی هاست

انسانها چون ذره هایی برانگیخته میشوند؛ چی اینها رو برانگیخت... وعده ظهور...

از همه جای عالم انسانها رو میکشونه و به اون نقطه میرسونه

در مسیر پیاده روی میبینیم که همه اینها با همه شخصیت ها و شأن های خودشن، هرکدام ذره ای هستند در آن مسیر، در مسیر صادق بودن عالم امر... در مسیر تحقق تام دین خداوند...

اینها میروسن به محضر ارباب تا امر دریافت کنند. تا تقسیم امر حاصل بشه...

جالبه که میگن اربعین زمان زیارت نیست... اربعین زمان دریافت امر هست از امام.

انشالله خداوند مارو از همراهان و پارکابان حضرت حجت قرار بده و روز بروز بیشتر در محضر ایشان باشیم، ولو اینکه هنوز ظهور اتفاق نیفتاده باشه...

• قرائت سوره با غرض عبودیت

اما از زاویه ای شاید مهمتر از همه زوایای پیش گفته، غرض سوره میتونه عبودیت باشه.

عبودیتی که غرض خلقت انسانه؛ در معروف ترین آیه این سوره میان مردم؛ و ما خلقت الجن و الانس الیعبدون

ان الدین لواقع؛ وقوع دین در افراد و جامعه، با عبودیت همراه است.

محسن بودن اهل تقوا، نشانی از عبودیت آنها نسبت به دین خداست.

عبودیت، با یقین نسبت به وعده ها شکل میگیرد.

عبودیت خداوند، پذیرایی از مهمانان ناشناس است.

عجل سمین زمین زدن برای مهمان است.

عابدانه زندگی کردن همواره در دنیا است، ولو اینکه به حسب نظام اسباب، احتمالی ندهی که وعده محقق شود.

باور به خدای حکیم علیم است؛ یعنی خدایی که در عین علم محیطش بر انسانها، حکمش جاری میشود بر اهل عبودیت

اهل عبودیتی که به پیامبرانیشان اعتماد کردند و نجات یافتند.

اهل فرار به سوی خدا؛ چرا که رسول را نذیری آشکار از جانب خدا میبیند.

رسول را ساحر و مجنون نمی خواند.

اهل طغیان نیست؛ بلکه اهل تذکر از رسول و فرمایشات اوست.

خداوند را نیازمند رزق نمیبیند، بلکه خود را نیازمند رزاقیت خداوند دیده و از مال خود می بخشد.

استعجال بر امر ندارد و در عین حالی که در زمین با امید به تحقق وعده زندگی میکند، هر لحظه آماده رفتن است.

● غرض کلی سوره

سوره ذاریات، سوره معرفی غرض خلقت انس و جن توسط خداوند است که با معرفی نظام اسباب و تقسیم امر، سعی در اثبات صادق بودن وعده خداوند در وقوع حتی دین خدا در یوم الدین و همچنین در دنیا دارد. وقوع یوم الدین با عبودیت متقینی میسر می شود که نه تنها دائماً خود را برای حرکت به سوی نظام امر خدا آماده می کنند و برای این آمادگی کم خوابی و کم خوری را برای خود انتخاب کرده اند، بلکه اعمالشان استغفاری است برای نواقص و مسائل جامعه و در سحرگاهان و در قنوت نماز شب برای مومنین استغفار میکنند و در روز برای سائل و محروم حقی از اموال خود کنار میگذارند و تلاشی دو چندان برای ایجاد جامعه مبتنی بر امر خداوند دارند.